

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

II. De inuasoribus & occupatoribus bonorum ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

CAP. V.

Romanus Pontifex, precipuus aequitas & religionis
 affector, facultates & gratias ab Apostolica sede
 concessas, ex quibus tempore procedente animarum
 pericula, & inter catholicos scandala provenire animad-
 vertit, pro sui pastoralis officii debito mature revocare
 conluevit. Sane nonnulli locorum ordinarii nuper ad
 audientiam nostram referri curarunt, quod in quam plu-
 ribus Regni Siciliae circa & ultra Phatum, & aliis Chri-
 stiani nominis civitatibus & locis magna Graecorum tam
 religioforum & secularium clericorum, quam laicorum
 multitudo reperitur, qui Ecclesiae Graecae mores & ritus
 observantes, sequentesque proprios ejusdem nationis Prae-
 sbyteros habere ac illis, non autem locorum ordinariis sub-
 esse, sed immanitatum, aliorumque privilegiorum sibi
 per seel. rec. Leonem X. Paulum III. Julium etiam III.
 & forsitan alios Romanos Pontifices praedecessores nos-
 tros, & dictam sedem antiquitus concessorum praetextu,
 se ab eorum ordinariarum jurisdictione & superio-
 ritate exemptos esse praetendentes, impunitate sibi pro-
 pugnata, in diversas haereticas, nefariasque opiniones, &
 obfusca delimitata passim prolabantur, afferentes in-
 ter alias eorum blasphemias, nullum esse defunctorum
 purgatorium, Rom. Pont. aliquam in eos jurisdictionem
 vel auctoritatem habere negantes, indulgentias ab illo
 concessas idam ante, Ecclesiasticas sententias & cen-
 suras ab eo latas spernentes, sanctissimae Deigenitricis vir-
 ginis Mariae, beatorum Apostolorum, & aliorum Dei
 sanctorum festivitates ab Ecclesia Rom. sanctisque Pa-
 tribus ordinatas non observantes, sanctissimum Eucha-
 ristiae Sacramentum suis infantiis in Baptismo exhiben-
 tes, inhumata defunctorum cadavera superstitione qua-
 dam impia, & plus quam barbarica de sepulchris eruentes,
 igneque comburentes, ordinariarum locorum, quos habi-
 tant, visitationem, jurisdictionemque contemnentes,
 Ecclesiasticam disciplinam perturbantes; ac demum
 hujusmodi aliisque suis opinionibus erroneis atque sa-
 crilegis populos Latinos inficientes, correctionem Legiti-
 mam sive praesente exemptionis clypeo repellentes, in
 suis impietatibus, abutibusque continescunt & immori-
 untur, in suarum, vicinorumque populorum, praesertim
 simplicium animarum perniciem, & scandalum pluri-
 morum. Nos igitur providè considerantes, ejusdem se-
 dis intentionem nunquam fuisse, exemptionem, aliudve
 privilegium a se concessum iri, ut inde scelerum impu-
 nitas & animarum periculum emeigat, abutibus & peri-
 cula hujusmodi, quantum cum Deo possumus, tempe-
 stive obviare volentes, ac quia nunc unquam exemptionem,
 aliorumque privilegiorum dictis Graecis, eorumque
 Praelatis, & clericis, Abbatibus, & aliis tam sancti Ba-
 silii & alterius ordinis regularibus, quam secularibus,
 ac etiam laicis personis quocumque nomine nuncupatis,
 per praefatos & alios quoscumque Rom. Pont. praedeces-
 sores nostros, ac nos, & sedem praefatam in genere vel in
 specie haecenus concessorum, ac etiam iteratis vicibus
 approbatorum, & innovatorum, literarumque desuper
 confectorum, & inde secutorum tenores praesentibus
 pro sufficienter expressis habentes, motu proprio, & ex
 certa scientia nostra, ac de Apostolice potestatis pleni-
 tudine, omnes & singulas exemptiones, ac prout illas
 concernunt, desuper confectas literas praefatas, ad hoc
 videlicet, ut ipsi locorum ordinarii quascumque Graeco-
 rum Ecclesias, Monasteria, prioratus, & alia pia loca, iam
 secularia quam civilis ordinis regularia, eorumque Prae-
 latos, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, ac majori di-
 gnitate praesulcant, necnon Abbates, Rectores, Ministros,
 & quavis alias ejusdem nationis personas in suis civi-
 tatibus & dioc. consistentes, quoties opus fuerit, visita-
 te, ac in illis suam ordinariam jurisdictionem, plenam-
 que & omnimodam superioritatem, in his quae Dei cul-
 tum, Sacramentorum administrationem, & animarum

salutem, haereticum extirpationem concernunt, exer-
 cere & exequi libere & licite valeant, reliquis ipsorum
 Graecorum in divinis celebrandis, aliisque ritibus a sede
 Apostolica approbatis, necnon privilegiis & gratiis Apo-
 stolicis intactis remanentibus, auctoritate Apostolica,
 tenore praesentium perpetuo revocamus, cassamus, &
 annullamus, ac revocatas, cassatas, & annullatas esse,
 nec ipsi Graecis clericis vel laicis, eorumque praelatis, Ec-
 clesiis, cenobiis, aut aliis piis locis in aliquo suffragati,
 sed illos omnes & singulos locorum, in quibus moram
 traxerint, ordinariarum visitationi, correctioni, puni-
 tioni, jurisdictioni, & omnimoda superioritati in prae-
 missis subesse, illisque tanquam superioribus suis, suam-
 que animarum pastorem humiliter obedire. Datum,
 Rom. 16. Febr. 1564.

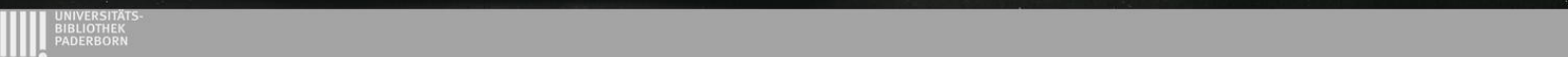
TITVLVS II.
 DE INVASORIBVS ET OCCVPA-
 TIBVS HONORVM ECCLESIAE.

Clemens VI.

*Tractor excommunicationis & interdicti penam, beneficii & pri-
 vilegii auctor occupantes & detinentes bona Ecclesiae.*

CAP. I.

Esse solentem adhibere vigilantiam, ne quarumli-
 bet Ecclesiarum iura deperant, ex debito nostri
 officii tenemur: in manutendendis tamen, defen-
 dendis, recuperandisque occupatis iuribus Ecclesiarum Ro-
 manae, sponz nostrae, quae, disponente Domino, caput
 omnium & magistris, ceteris altiori dignitate excellens,
 majoribus est iuvanda praesidiis, & amplioribus hono-
 ribus atrolenda, esse debemus solliciti & attenti. Ad
 obviandum igitur pervertis illorum conatibus, qui sibi
 commoda, non se commodos patrimonii beati Petri in
 Tuscia, quod iuris & proprietatis ejusdem Ecclesiae fore,
 ac eidem immediate subesse dignoscitur, applicantes,
 temere civitates, castra, & villas ejusdem patrimonii ad
 eandem Ecclesiam pertinencia, eorumque dominium,
 superioritatem, advocacionem, capitaneatum, & jurisdic-
 tionem in ipsius Ecclesiae grave praedictum contra con-
 stituciones & ordinationes, olim per seel. record. Viba-
 num IV. & Joannem XXII. ac diversos alios Roma-
 nos Pontifices praedecessores nostros editas, non verentur
 diversis exquisitis coloribus occupare, & sibi in eisdem
 dominium, superioritatem, & praeminentiam vendi-
 dicare: hac perpetua constitutione sancimus, ut nulla
 civitas, vel communitas, nullaque singularis persona,
 cujuscumque conditionis vel status existat, deinceps in ali-
 quibus civitatibus, castris, seu villis ipsius patrimonii
 ad praedictam Romanam Ecclesiam spectantibus, domi-
 nium, superioritatem, capitaneatum, advocacionem, ju-
 risdictionem, seu aliquam praesidentiam, seu praeminentiam,
 praetextu cujusque venditionis, submissionis, recom-
 mendationis, concessionis, recognitionis, obligacionis,
 contractus vel pacti, aut cujusvis alterius commercii
 abique auctoritate sedis Apostolicae speciali recipere
 audeat, vel sibi dominium, praesidentiam, capitaneatum,
 seu jurisdictionem in praedictis civitatibus, castris, seu vil-
 lis, ex quavis occasione seu causa quomodolibet vendi-
 care: quodque civitates & singulares persone, summissio-
 nes, suppositiones, & subjectiones, quascumque jam
 in eas factas & receptas, seu de facto, cum de jure non te-
 neant, quomodolibet attentatas, dimittere tenean-
 tur, nec civitates, castra, seu loca alia quae se eis, ut pra-
 mittitur, submitterant, vel quomodolibet subjecerint,
 virtute submissionis & suppositionis alienius, vel cu-
 jusvis contractus titulo valeant retinere, nullaque universi-
 tas, seu communitas civitatis, castris, seu villae Ecclesiae
 Romanae subiecta, in terris patrimonii constituta, alicui

nundem Imperatoris, Regum, Reginarum, ac Principum, Remque publicarum, vel potentatum mandato fequestrari occupative, aut modo aliquo detineri, ipsique huiusmodi Ecclesias, monasteria, ac beneficia obtinent. sub pretextu fabricæ, inflaurationisque, sine Romani Pontifici pro tempore existentis expressa licentia, aut elemosinarum, seu quovis alio colore aut fucro impediri non debeant, quo minus de illis, ut antea, liberè, ac sine impedimento disponere valeant. Et si sequestrati fuerint occupativi, aut decenti, integrè, liberèque, ac sine exceptione vel mora, pralatis ad quos de iure, legitimeque spectant, restituantur, de quibus, si dissipati nunquam reperti possint, eorum iusta estimatione facta, dictis pralatis satisfieri volumus per eos qui dictas sequestrationes, applicationes, dispersionesque fecerint, aut fieri mandaverint, sub poena excommunicationis aut interdicti Ecclesiastici talium Principum terris & dominio eo ipso incurrendis, & ut eorum ac eisdem subiectorum bona ubicunque reperta, si moniti parere noverint, capi & retineri possint; ipsi vero contrarietates, tam supradictis poenis, quam privationis feudorum & privilegiorum, quæ à nobis & à Romana vel aliis Ecclesiis nunc & pro tempore obtinuerint, & aliis contra violatores & oppressores libertatis Ecclesiasticæ, etiam per extravagantes & alias constitutiones, etiam incognitis & forsitan in usu non existentibus, impositis, quas eorum omnium tenores pro expressis & insertis habentes innovamus, ac perpetuum firmitatis robur habere decernimus & declaramus, ac secundum eas per quoscunque iudices, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Car. sublata & adempta eius alteri iudicandi declarandique potestate, sententiarum, iudicari, & interpretari debere volumus atque mandamus. Et cum à iure tam divino, quam humano laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit, innovamus omnes & singulas constitutiones fecerunt Bonifacii Papæ VII. etiam prædecessoris nostri, quæ incipit, Felicis; & Clemens. quæ incipit, Si quis iudicente, necnon quascunque alias Apostolicas sanctiones in favorem libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius violatores quomodolibet editas, & poenis etiam contra eam præsumen. in bulla quæ legitur in cæna Domini, contentis, in suo robore permanferunt. Et cum in Lateranensi patet ac Concilio generalibus sub excommunicationis poena prohibuit fuerit, ne Reges, Principes, Duces, Comites, Barones, & alii potentatus quicumque, regni, provinciarum, civitatibus, ac terris quoquo modo præsidem, collectas, decimas, & alia huiusmodi onera, clericis, pralatis, & aliis quibuscunque personis Ecclesiasticis imponant, exigantque, nève à sponte etiam dantibus & consentientibus etiam recipiant, atque in præmissis auxilium, favorem, consiliūve palam vel occultè præstantes, in excommunicationis latæ sententiæ poenam eo ipso incidant, & ipse quoque Respublicæ, ac communitates & universitates circa hoc quomodolibet delinquentes Ecclesiastico eo ipso subiciantur interdicto, prælati etiam præmissis absque Rom. Pont. expressa licentia ultrò consentientes excommunicationis & depositionis poenam ipso facto incurrant. Statuimus & ordinamus, ut de cætero talia præsumentes, etiam si (ut præfertur) qualificati fuerint, ultra supradictas poenas, quas contravenientes eo ipso incurtere volumus, ad omnes actus legitimos inhabiles & intestabiles habeantur.

Paulus Quartus.

Occupatores bonorum & reddituum Ecclesiasticorum sub poena excommunicationis restituere debent singula ablata & detenta.

CAP. III. I

Vacuna præscriptione etiam centenaria & ultra præsentia vel præterita non obstantè statuimus.

quod nisi occupatores seu detentores bonorum Camera & sedis Apostolicæ ac Romanæ Ecclesiæ infra duos menses à publicatione præsentium ea restituerint, & feudatariis, vasallis, emphyteutis, censuariis, ac monasteriorum, etiam consistorialium, & prioratum commendatariorum, libellariis, conductores, & alii præfate Camere respondentes, seu aliis etiam ratione exemptionum, libertatum, & immunitatum eis concessarum, vel annatarum, seu quinquenniorum, aut aliter qualitercunque & quomodocunque aliquid solvere obligati, seu in aliquo debitorum de eo in quo Camera, sedi, & Ecclesiæ præfatis tenentur, integrè satisfecerint, & præmissa, seu conventa, aut aliis ab eis debita non adimpleverint, omnes & singulas sententias & poenas, tam Ecclesiasticas, quam temporales, & etiam privationis feudorum, & aliorum bonorum, & monasteriorum, etiam consistorialium, quorum occasione, etiam propter eorum exemptionem & immunitatem solvunt, ac eorundem monasteriorum commendatarum cessationis eo ipso incurrant, & absque alia declaratione desuper fienda incurrisse censentur, feudisque & bona ad nos devoluta, & monasteria ipsa per alios à nobis & dicta sede libere imperari possint, prout etiam nos tenore præsentium eos omnes sententias, censuras, & poenis prædictis expressè immodamus, ac privatos esse, commendasque cessasse ex omni decernimus & declaramus, & nihilominus ad satisfactionem Camere Apostolicæ omnino tenentur. Decernentes eos ab alio quam Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constitutos, & prævia debita satisfactione, absolvi non posse. Publicata Romæ, XXVI. & XXX. mensis Octobris 1556.

Pius Quartus.

Tena detinentum bona Romanæ Ecclesiæ & palatii Apostolici.

CAP. IV.

Astoralis officii auctoritas nos admonet, & ordo rationis exposcit, ut circa ea potissimum versemur, per quæ res & bona Rom. Ecclesiæ, præsertim usui & ornatui Rom. Pont. pro tempore existentis, & sacri palatii Apostolici deputata, ab impiorum insulibus & rapinis præferrentur, & ab eis ausu sacrilego, aut aliis quomodolibet abinde asportata & districta nostre operationis ministerio, cum animarum salute eorum, qui circa cupiditate ducti, in non parvam sanctæ maris Ecclesiæ iniuriam, & ipsorum animarum perniciem, Dei timore postposito, ea surripere, seu sibi appropriare, aut istinc divertere ausi fuerint, eidem Romano Pontifici pro tempore existente restituantur, & taliter in præmissis provideatur, quod cæteris cedat in exemplum. Cum itaque, sicut non sine gravi animi nostri molestia accepimus, tam tempore infirmitatis diversorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ex qua, sicut Domino placuit, ab humanis decesserunt, quam exinde diversarum sedium vacantium, quamplura etiam pretiosa iocalia, ornamenta, & alias res & bona usui præfato ut præfertur, deputata, & aliis ad eundem Romanum Pontificem pro tempore existentem, & cameram Apostolicam spectantia & pertinentia, tam ex dicto Palatio, quam aliis quibusvis locis ablata & distracta fuerint, & à diversis eorum poteria invalescente detineantur, in nostrum & eiusdem Pontificis pro tempore existentis non solum detrimentum, sed etiam sedis Apostolicæ ignominiam, & ipsius auctoritatis diminutionem, necnon illa detrimentum animarum perniciem atque periculum non modicum. Nos huiusmodi inconvenientibus, & animarum periculis quantum in nobis est, obviare, & aliis in præmissis, prout par est, providere volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia omnes & singulas

a Bonorum appellatione intelligi tam mobilia quam immobilia. l. bonorum. ff. de verb. signif. relatum 2. de testa. & Iam. And. s. si qui exigentibus.

NNnn 4

nos Pontifices predecessores nostros contra talium peccatores, ac alios bonorum Apostolicorum usurpatores, raptores, receptores, & possessores, ac detinentes & non restituentes, ac scientes & non revelantes, sub quibusvis verborum formis promulgatas, quarum & litterarum Apostolicarum desuper confectarum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur presentibus, haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica tenore presentium approbamus & innovamus, ac ad infra scriptos extendimus & ampliamus. Et nihilominus motu & scientia similibus, omnes & singulas tam seculares quam Ecclesiasticas, ac etiam militiarum & ordinum quorumcumque religiosas, etiam quacunque Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali, seu superiori Ecclesiastica, etiam Cardinalatus honore, ac etiam Comitali, Marchionali, aut Ducali dignitate fungentes, ac alias mundanas personas, nullas penitus excipientes, cum dignitas qualiscunque sit in peccatis nemini excusationem præbere debeat, quæ jocalia, ornamenta, aurum, argentum monetatum & non monetatum, gemmas, margaritas, lapides pretiosos quocunque nomine nuncupatos, pecunias, vestes, pannos, & tam manuscriptos, quam quovis alios libros, scripturas, necnon equos, mulos, mulas, imagines aureas, argenteasque, ac æneas, & marmoreas, ac suppellectilia, & alia quacunque res & bona, mobilia & immobilia, spiritalia & profana, cujuscunque generis, qualitatis, & quantitatis, seu pretii existentia, pro usu & commoditate palatii hujusmodi deputata, ac ad eandem Romanam Pontificem pro tempore existentem spectantia & pertinentia, tempore infirmitatis cujuscunque Romani Pontificis predecessoris nostri, ex qua postmodum decessit, ac etiam dictæ sedis propterea vacantis, necnon per annum ante obitum & vacationem hujusmodi, & dicto palatio & aliis undecunque & quocunque asportantur, subtraxerunt & occultarunt, seu præterito titulo donationis vel remissionis quietantia, vel alio quovis pretextu detinent, seu sciunt ea per alios possideri, usurpari & detineri, aut occupata fuisse, & ad eorum manus pervenisse, requirimus & monemus, eisque districte precipiendo mandamus, quatenus infra sex dierum spatium, quorum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro tertio & preteritorio termino eis & eorum cuilibet pro canonica monitione assignamus, omnia & singula jocalia, ornamenta, aurum, argentum, gemmas, margaritas, lapides pretiosos, pecunias, vestes, pannos, libros, equos, mulos, mulas, imagines, suppellectilia, & alias res & bona hujusmodi dilecto filio Francisco Odelcalco dictæ Camere præsentem cum effectu restituant & consignent, & si donationem vel remissionem, aut quietantiam desuper sibi factam præterdant, illam seu illas vivendas, ut decet, & examinandas exhibeant & producant, ac illorum raptores, usurpatores, seu detentores vel occupatores scientes reveleant. Alioquin lapsis diebus hujusmodi omnes & singuli præfati Episcopali vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, ac etiam Cardinalatus honore seu dignitate præditi, interdicti ingressus Ecclesiæ ponam, alii vero excommunicationis & maledictionis æternæ sententiam, quam aliis in eos his scriptis ferimus, & ad quibus nisi a nobis & eodem Romano Pontifice pro tempore existente, ac satisfactione prævia, præterquam in mortis articulo constituti, relaxationis & absolutionis beneficium obtinere non possint, eo ipso incurrant: & si Pontifici aut Cardinalatus honore seu dignitate præditi sub interdicto hujusmodi per octo dies præfatos, sex immediate sequentes, permanere, alii vero inferiores ab eis eandem excommunicationis sententiam animo, quod abest, indurato sustinere non formidaverint, extunc elapsis dictis octo diebus, Pontifici & etiam Cardinalatus honore, seu dignitate præditi à regimine Ecclesiarum eis com-

missarum, eo ipso suspensi, ac tam ipsi quam locum Ecclesiasticis obtineant, quam inferiores de eo vicariis & singulis Monasteriis, prioratibus, & prebendis, & administrationibus, canonicibus, & presbiteris, & quibusque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & fructibus, & titulis ac ordinum quorumcumque regimine, & quocunque titulo vel commendam seu admittitur, & quocunque quomodolibet etiam ex quibusvis concessionibus, dispensationibus Apostolicis obtinens, ac etiam dictæ Romanæ Curie per eos obtinens: Seculares vero vicariis, vicariatus, dominiis & iura obtinentibus, ad quoscunque actus legitimos executionis in hac parte etiam intestabiles similiter eo ipso sunt, postquam in hujusmodi tanquam vacanti ab his alia declaratione deper facienda à nobis & sede prævia, ac aliam ad quoscunque illa concedere & dare, libere impetraverint, si ipsi, aut eorum aliqui suæ salutis immemorati, & commissis morosi fuerint, seu præmissa adimplere contulerint, aut contempserint, hoc eis pro gravi crimine delicto imputabitur, & iustitia mediante communi graviores & tales penas abique ulla respectu poterint, quod illorum coercio eis perpetui obedienda erit, & aliis in exemplum, ab his, que aliquo tenore in consequenda: si vero se iuriales, & ad latam sententiam confidentiam promptis exhibuerint, cum eorum satisfactione suaverunt, & respectu excipientur, & ex eorum prævia restitutions seu confessione eis salubriter committitur, & gratia amplexus exuberantis sedis præfate in singulis pietate provenient. Ac singulis donationibus, & super factas, prout iustitia suaderit & ordinarum satisfactionis, admittimus. Ac si præfatus fructus, & res, & res ultera celestis præmium à nobis communi satisfactione dem & retributionem recipiant, cum eorum satisfactione gratia satisfactione. Romæ Non. April. 1587.

TITVLVS III.
DE ANNATIS.
Innocentius VIII.
Excommunicationis & privationis fructuum præfatorum, non solventis debitis temporibus annatis.

CAP. I.
Apostolicæ Camere, ex qua non modo sed etiam magnum totius Christiani orbis subsidium provenit, iure illa servare (ut nuncur) modis omnibus cupientes, his, que prædecessoribus nostris emanarunt, libereque communitatis nostri firmatam, & alia de hujusmodi, prout in Domino conspiciemus salubriter committimus, prout in Domino conspiciemus salubriter committimus. Dudum siquidem per nos, Pium Papam III. prædecessorem nostrum, accepto quodam numero de hujusmodi Camere nimis auctus erat, & quod obligatio natis beneficiorum Ecclesiasticorum, que in hujusmodi Apostolica successu fuerant, excommunicationis sententiam in eos factam (quam non solvendo per nos termino ipso facto incurrebant) minime curare debuerant, & per hoc animabus suis illa queis periculum imminerebat, & continuo dictæ Camere damna subministrabant. Idem prædecessor cupiens tam salubriter, quam ipse ordinavit, quod omnes, qui de hujusmodi pro annatis quorumcumque beneficiis in dicta Camera se obligarent, infra eis præfatum terminum dictæ Camere